

ფრთხილი

რედაქცია: სოლომონი, ბაღის ქუჩაზე, ბ. შადნოვის სახლში, № 33.

ხელის-მოწერა მიიღება რედაქციაში, ბარეში მცხოვრებთათვის: Вѣ Тифлисѣ. Въ редакцію „Дрозда“.

გაზეთის ფასი: მთელი წლის — 8 მ., ნახევარი წლის — 5 მ., სამთვიანი — 3 მ., ერთი თვის — 1 მ.

ცალკე ნომერი ღირს შაურად

ფასი განსაზღვრულია: მთელი წლის — 1 კაპ., ნახევარი წლის — 5 კაპ., სამთვიანი — 4 კაპ.

რედაქციის უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოწმოს დასაბუთებელი გავაგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

ცალკე ნომერი ღირს შაურად

განცხადება

მაქვს პატივი განუცხადო თქვენს პატივცემულ ვაჟებს, რომ მე მოვიტანე პარიჟიდან ყოველ გვარის სახელის ნიშნუხები, რომლებზედაც

ლეგაჟებს პარიზის პირობებით.

მსურველთა უფასოდ ნახონ ეს ნიშნუხები უ. არწრუნის ქარვასლაში, № 181, სადაც იმდენაა გამოყენილი მოკლე ხნით. პარიზის შირმა:

Gilles et Iohan Chandons.
წარმომადგენელი ზ. იეზოვი.
(12—6)

ნახუარი წლის ხელის-მოწერა

„დროებაზე“

მიიღება რედაქციაში—ბაღის (ხაღოვის) ქუჩაზე, ბ. შადნოვის სახლში, № 33.

მაქვს გარეშე მცხოვრებთა ამ დროებით უნდა დაიბარონ გაზეთი: Вѣ Тифлисѣ. Въ редакцію газ. „Дрозда“.

ფასი ნახევარი წლის გაზეთისა, ე. ი. 1 ივლისიდან წლის დამლევამდე, გაგზავნილი—ხუთი მანეთი.

ტელეგრაფები

(ხაღოვა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

გაგლინი, 21 ივნისს. ამბობენ, რომ ფინანსის მინისტრად დაინიშნება ფინანსის მინისტრის ამხანაგი ბეტერ; სარწმუნოებთა მინისტრად სილოვანის ობერ-პრეზიდენტი; პუტკამერ მკურნოვის მინისტრად დაინიშნება ზერდევინი ან ლუგოვსკი.

ნიუ-იორკი, 21 ივნისს. პორტო-პრენსში ხალხში არეულობა მოხდა. აჯანყებულებმა სენატს თოფები დაუშინეს. სენატორები მიხრიან. ძალიან ბევრია დაჭრილი. პრეტორიზაჟერ კიდევ არ დაწყნარებულა.

ალექსანდრია (ეგვიპტი), 21 თბაფევს. შილონის შემდეგ ახალი სამინისტრო დაინიშნა. ბლინიერმა შეიტანა სამსახური დამოუკიდებელი ქალაქი. მეროპის უმთავრესი სახელმწიფოები დანიშნვენი დედეგატებს, რომელთაც მინდობილი ექნებათ ეგვიპტის ფინანსების გაუმჯობესებაზე თვალ-ყური იკონიონ.

კატაგურის ბირჟა, 22 ივნისს

(ხაღოვა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

ბანკის ბრეჟები:	მან. კაპ.
პირველი გამოცემის	95—25
მეორე — — —	95—
მესამე — — —	94—48
მეოთხე — — —	95—
ალმოსავლეთის პირ.	92—37
ალმოსავლეთის მორე	92—50
ალმოსავლეთის, მესამე	91—87
მქრო, 1/2 იმპერიალი	8—37
თფილ. თვალ-ზან.	ბანკის
გირაოს ფურცელი	— — —
შინაგანი 5/10	ტესის ბილეთები

	მან. კაპ.
პირველი სესხის —	239—25
მეორე სესხის —	235—25

1 მანეთი ღირს:	
ლონდონი — —	23—75 პენსი
ამსტერდამი — —	119—50 ცენტი
ბერლინი — —	202—50 ჰენრიგი
პარიჟი — — —	250—75 სანტიმი
პაგკაიის კერასინი —	— — —

საქართველო

მთიულეთის გადასახლება

ჩვენს გაზეთში იყო აქას წიგნთ დაბეჭდილი პეტერბურგიდან მიღებული შემდეგი ტელეგრაფი:

„ზაზვას“ „ზოლოსში“ იწერებოდა: ძამისიამ, რომელიც დაიწყო იყო მთავრობისაგან პაგკაიის მთიულეთის გადასახლების თაობაზე, ამ დღეებში გაათავა თავის საქმე და შემდეგი წესები დადგინა ამ საგნის შესახებ:

„ა). პაგკაიის მთიულეთის გადასახლებენ რუსეთის შუაგულ გუბერნიებში (სიბოლო-თითად; ოჯახობა კი გადასახლებენ, როცა დიდი საჭიროება მოითხოვს, ისიც თითოეულ ოჯახს ცალ-

ბ). მთიულეთს წაიყვანენ ეტაბით (ქვეითად, სალდათებით) და დასახლებენ იქ, სადაც შინაგან საქმეთა სამინისტრო უჩვენებს;

„ბ). მთიულეთს, რომელთაც მიწის მუშაობა შეუძლიათ, ტომარისა და სარაფის გუბერნიებში დასახლებენ; ვისაც მიწის მუშაობა არ შეუძლიათ, იმათ კი დასახლებენ ქალაქებში;

„დ). სოფლებში დასახლებულებს პირველი ორი წლის განმავლობაში და ქალაქებში კი მუდამ ცალკეა ჯანსივრცით სახარჯოთ ფული ორი იმდენი, რამდენიც ტუსაღებს აქვთ; ქალაქებში დასახლებულებს ამას გარდა სახლის ქირა მიეცემათ თვეში მანეთ-ნახევარი;

„მ). მთელი სოფლები იქმნენ ერთად გარდასახლებულნი, ამათ გაგზავნიან ზღვით აღმოსავლეთ ციმბირში“.

როგორც მხედვეთ, ეს ცნობა ძალიან ყრუთ არის მოყვანილი: გარკვევით ვერ შეიტყობს წამყობეველ—საზოგადოთ პაგკაიის ყველა მთიულეთის გადასახლებას შეეხება ეს ამბავი, თუ მხოლოდ იმ მთიულეთს, რომელნიც აჯანყებულან ანუ შემდეგში აჯანყდებიან, რაიმე უწყსოებას მოახდენენ, მთავრობის წინააღმდეგობას და სხ.

რასაკვირველია, ძნელად წარმოსადგენი და დასაჯერებელია, რომ ეს გარდაწყვეტილება მთავრობი აგან დანიშნულის კომისიისა საზოგადოთ მთელ მთიულ ხალხებს შეეხებოდეს. ძნელად დასაჯერებელია, რომ მთავრობამ მოუსვას ხელი რამდენიმე ათი და ასი ათასს მთიულს, მტყუანს და მართალს, და ყველა რუსეთის შუაგულ გუბერნიებში ანუ აღმოსავლეთ ციმბირში გარდასახლოს.

ძნელად დასაჯერებელია ეს იქითაც, რომ მთიულეთის სხვა ქვეყანაში გადასახლება და განსაკუთრებით რუსეთის ვერანა და უდაბნო ადგილებში გაგზავნა და სპეციალურად განწირვა ყრუთა. ან რად უნდა გადასახლონ, რად უნდა მოაშორონ თავის სამშობლო მთებს, რად უნდა დასაჯონ ასე მწარედ ის მთიულეები, რომელთაც არავითარი დანაშაული, არავითარი ურჩობა და წინააღმდეგობა არ მიუძღვის მთავრობის წინაშე?

ამაირად ჩვენ ვერ წარმოვიდგენთ, რომ შემოპყვანილი განკარგულება საზოგადოთ პაგკაიის ყველა მთიულს ხალხებს შეეხებოდეს.

აუღოთ მეორე მხარე ამ ცნობისა. მთე ყველას არა, მაშასადამე ეს კანონი უნდა შეეხებოდეს იმ მთიულებს

რომელნიც მთავრობის წინააღმდეგობას ანუ სხვა რამე დანაშაულობას ჩიდენენ.

ჩვენი აზრით, ამგვარი დამნაშავე მთიულეთის საერთოდ გადასახლება არ იქნება სამართლიანობა, ვერც ამით მიღწევს მთავრობა იმ საწადელს, რომელსაც ის მისდევს, ვერც ეს მოუტანს სახელმწიფო ინტერესს, ვნებას გარდა, სხვა რაიმე სარგებლობას.

ათასი საბუთის მოყვანა შეიძლება ამის დასამტკიცებლად.

პირველი და უმთავრესი საბუთი ის იქნება, რომ ეს ამგვარი დასჯა გაუწიებელი და უმეტეს მთიულეთისათვის ერობა, მიძიმე, სასტიკი და შეუზრალე-ბელი დასჯა იქნება. როდესაც რომელსამე მაზრაში ანუ სოფელში, ვსთქვათ, აჯანყება და სხვა ამგვარი უწყსოება მოხდება, ყველამ იცის, რომ აჯანყებულები ყველა ერთნაირად არ არიან დამნაშავენი; ამათ, უმეტესად, ჰყავთ თითო-ორი-ორი მოთავე, რომელნიც უწყსოების მოხდენას უქადაგებს დანარჩენებს და რომელთაც ეს დანარჩენები უგონებენ მიჰყევიან. ნუ თუ სამართლიანობა იქნება, რომ ის მოთავენი, ის უწყსოების ამტეხნი და ცხვრებივით ამათ ამჟღინი (იგი იცის ხანდახან როგორის ძალა-ტანებით) ნუ თუ სამართლიანობა იქნება, რომ ეს ორივენი ერთნაირად იქმნენ დასჯილნი, რომ ორთავეს ერთი-და-იგივე გზა უჩვენონ შუაგულ რუსეთისა და სამიხრისა. შოველი კანონი გაარჩევს საქმის დამყებს, მოთავეს ამჟღინისაგან. ამ შემთხვევაშიაც გარჩევა ეჭირება. დასაჯეთ სასტიკად, გაგზავნეთ, თუ მაინც-და-მაინც საჭიროა, მოთავეები სამიხრში, მაგრამ დანარჩენები, რომლებსაც მხოლოდ ის დანაშაული აქვთ, რომ ამ მოთავეების ქადაგებას და შეცდენას ვერ აღუდგნენ წინ, ამათ უფრო მსუბუქი, უფრო კაცობრიული სასჯელი მი-აყენეთ. ორივე ერთ ტაფაზე არ უნდა დაიწვას ესენი.

ძამისიის გადაწყვეტილობა ჯერ მთავრობას არ მიუღია, არ დაუმტკიცებია, ჯერ კანონად არ გარდაქცეულა; ამიტომ ყველას სრული უფლება აქვს იმაზე თავის აზრი თავისუფლად გამოაცხადოს. ჩვენც, ამ მოსაზრებით, ვაცხადებო საზოგადოთ გადასახლებაზედ ჩვენს აზრს:

მს ღონის-ძიება (მთიულეთის გადასახლება) ჩვენ არ მაგვანია რუსეთის სახელმწიფო ინტერესებისათვის სანატრელ და სასარგებლო ღონის-ძიებად. მამობთ, თუნდაც სამართლიანობა იყეს ბრალე-ულისა უბრალოს ყველასი გადასახლება, მაინც ეს ღონის-ძიება რუსეთის სახელ-მწიფოს დიდს ზარალს მოუტანს, უკან დასწევს ერთი მისი მხრის ეკონომიურ წარმატებისა და კეთილ-დღეობის საქმეს.

მხოლოდ გონებით ბრმა არ დაგვე-თანხმება ჩვენ იმაზედ, რომ იმ სასტიკი მაგალითების შემდეგ, რომელიც გამო-ცადეს მთიულეთში ამ ომის ღრის და ად-რეც რამდენჯერმე, როცა აჯანყდნენ და ამ აჯანყებით ვერაფერი ვერ გაიტა-ნეს, გარდა იმისა, რომ შეუზრალეებლად იყვნენ დასჯილნი, ვამბობთ, მხოლოდ

ბრმა არ დაგვეთანხმება იმაზე, რომ, ამ მაგალითების შემდეგ, ისინი კიდევ ოდეს-მე განიზრახვენ აჯანყებასა და მთავრო-ბის წინააღმდეგობას. ამ აჯანყებისათვის ათასობით გაიგზავნენ რუსეთში და სამიხრში, ათასობით გზაზე და ადგილობ-რივ იყვნენ დახოცილნი; ისე ოჯახი არ არის, რომ ერთი კაცი მაინც არ აკლდეს. მაინც დარჩნენ, იმათ კარგათ ეხსოვებათ—თუ რა არის რუსის მთავ-რობის ურჩობა, შთამომავლობიდან შთა-მომავალზე გადაეცა ის სასტიკი პედი, რომელიც იმათ ეწვიათ რამდენჯერმე რუსის წინააღმდეგობისათვის.

და ამის შემდეგ რაღა მოსალოდნე-ლია, რომ მთიულეთში კიდევ გაბედონ წინააღმდეგობა, აჯანყება? პარტუყები ხომ არ არიან, — განა ვერ დაინახეს, გა-ნა ვერ დარწმუნდნენ, რომ ვერა გაუ-ვიდათ-რა, რომ გარეშე მხრიდან იმათ არა ეშველებათ-რა და მშვიდობიანობა, დამორჩილება არის იმათი ბედი?

მაშ რაღა საჭიროა იმ ხალხის გადა-სახლება, ასე სასტიკად დასჯა, რომე დარწმუნდა, რომ მშვიდობიანობა — სი-ხლე არის იმისთვის, და წინააღმდეგობა კი — სიკვდილი?

მაგრამ ამას გარდა ბევრი სხვა მოსა-ზრებაც არის, რომელიც გვარწმუნებს, რომ ძველადის მთიულეთის გადასახლება არის უსამართლობა, ერთობ მომეტებუ-ლი სასტიკობა და დავიწყება სახელმწი-ფო ინტერესისა. ამ მოსაზრებებს ჩვენ შემდეგ ნომერში მოვიყვანთ.

ს. მ.

(დასასრული შემდეგში)

წერილი რედაქტორთან

შუალო რედაქტორო! თქვენს პატი-ვემულს გაზეთში (№ 125) წავეითებთ წერილი უსახელო და უგვარო ავტორი-სა შოთიდან შესახებ შოთის წინან-დელ მღვდლისა მამა ბ. ბ. ბ. — ისა. ძორრესპონდენტი მოგვიხრობს, რომ შოთში გადაცვლილა ერთი ვილაღ დე-დაკაცი, წირვა სდომებიათ და ეკლესიაში შესამოსი და სხვა ნივთიული ევლარ უზოვნიათ და აბრალევენ ამ ხსენებულს მამა ბ. — ს. —, ვითომც ამას სუყოველი-ვე ეკლესიის ნივთიული მოგვროვები-ნოს და წამოეღოს აქა, ბათუმის ახლად აშენებულ ეკლესიისათვის.

მე, როგორათაც მთილისის მცხო-რებელი შოთში მალ-მალ მოსიარულე და აწ დროებით ბათუმში მყოფი ერთი სომეხთაგანი, შემიძლიან დავარწმუნო მკითხველნი — თუ საქმე რაში მდგომარეობს:

როდესაც შოთის ეკლესია აკურთხეს და ამ ეკლესიაში გააშვეს მღვდლათ მამა ბ., რადგანაც ეკლესიას სრულებით არაფრისგან არაფერი ქონდა სამკაული თუ ნივთიული, რომელიც ყოველად აუ-ცილებელი საჭირო იყო, მამა ბ. წამო-ვიდა მთილისის და აქედან-იქიდან მე-გობრებში ცოტაოდენი უფრო საჭირო ნივთები მოაგროვა შოთის ეკლესიისა-

თვის. სხვათა შორის, ჩემს თანადას-წრებით, ეპარქია ბ. შ. — ექვთ უყრდა ერ-თი კარგი (სურჩარი), ესე იგი ეკლესია-ში წამოსასხმელი ანაფორა, რომელიც დაუჯდა თითქმის 200 მანეთამდინ.

მსენი ყოველივე მოიტანა მამა ბ. — შოთის ეკლესიაში და მანახელნი და-ამტკიცებენ — როგორათაც გააბრწყინე-ლა ესე ახლად აშენებული ცარიელი ეკლესია.

რამდენიმე წელიწადი ხსენებული მამა იყო მღვდლათ შოთში.

ატერ თითქმის იქმნება სამი წელიწა-დი, რაც მამა ბ. — შ. დატოვა შოთი და იმყოფებოდა მთუასში, ბორში და მთი-ლისში. უკანასკნელათ შოთიდან გა-მოსვლის დროს, ყოველივე ეკლესიის ნივთები ჩაუზარებია იქაურ სტაროსტისა-თვის (იორცუებისათვის).

შოთელმა იციან, რომ მამა ბ. — ეს დროს უკანასკნელი ერთი ხუთჯერ მაინც გასტეხეს შოთის ეკლესია და წაიღეს ქურდებმა; ზოგი იპოვეს, ზოგი დაიკარგა. ახლა იფიქრეთ, იქ რაღა დარ-ჩებოდა?

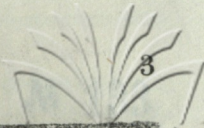
ბათუმის აღებიდან ხსენებული მამა ბ. გამომწვეს ბათუმში. აქ იყო ერთი პატარა ოთახი, რომელიც არაფერს არა გვანდა, შიგ სრულიათ ცარიელი, ერთი ორი-სამი საჭირო ნივთები, ისიც აღა-მაჰმადხანის დროისა, დაობებული. ამ ჩვენმა მამა ბ. არაფრისაგან ააშენა ერთი სრულიათ ახალი, ხის, მშვენიერი ეკლე-სია, რომელშიაც დღეს არის წირვა-ლოცვა, მორთო ის ყოველივე სამკაუ-ლით, რაც რომ საჭირო იყო, სრულათ ახლებით, ზარებით, ხატებით ჯვრით და ვარაგურით, სამწირვლო ტრაპეზის ფარ-დით, — ერთი სიტყვით ყველაფრით. არა-ფერს არა ეხედავთ ჩვენ ამ ეკლესიაში შოთის ეკლესიისას, გარდა ამ ზემო-ხსენებული ანაფორისა უფ. შ. — ისაგან შეწირულისა; ამას დამიმტკიცებენ მან-ხელნი ამ ეკლესიისა.

მამასადამე ძრიელ შემცდარი ბრძან-დება ჩვენი შოთის უგვარო ავტორი, რომელიც ამისთანა უსაფუძვლო და დაუფიქრებელ ცილის-წამებას სწერს გა-ზეთში ჩვენს მღვდელზედ. ამისთანა შემ-თხვევებისათვის არის სასულიერო მთავ-რობა და თუ მართლა წამოღებული ჰქონია რამე, შეეძლო ეჩილა და მოე-თხოვა. შეტყველია, მოსთხოვდა ამას მთავრობა სრულათ.

არამც თუ მართა ჩვენს უგვარო ავ-ტორს, არამედ შოთში მცხოვრებლებს სომხებს არც ერთს არ ეთქმით ნამდვი-ლი სომხობა. ბეარის მოყვარულნი ესე-ნი მართლაც სიტყვით არიან და არა საქ-მით. წელიწადში თექვსმეტს მღვდელს იცვლიან, მოჰყავთ, აწუხებენ სასულიე-რო მთავრობას და მთავრობაც გზავნის; ბოლოს შოთში ხელამენ — რა გვარ ხალხთან უჭირამთ საქმე და როგორი სომხები არიან და ერთი კვირის შემდეგ უკანვე მიდიან.

ივანე ალიბეგოვი

ბათუმი, 22 ივნისი.

საბაასო

ჭუთაისის სატუსალო კომიტეტის
სამკრებარს.

(დასასრული)

წარმოდგინეთ, ჩვენი პატიოსანი და „ვეთილშობილი ჩინოვნიკი“ ს. აბულაძე სალდათებს ართმევს კვიტანციებს, რომ იმათ მიიღეს ხედილი ჯამაგირი, ოც-ოცდა ხუთი მანეთი, მაგრამ სალდათები „ნაოტკის“ მეტს არაფერს ღებულობდნენ. ისილარე სენაძის არ იყოს, ამ სალდათებმაც იკითხეს, ეს რა ამბავია, რომ ს. აბულაძე ოც-ოცდა ხუთ მანეთის კვიტანციებზე ხელს გვაწერებს და „ნაოტკის“ ფასს გვაძლევსო. სამხედრო მთავრობამდის მისულა ეს ამბავი. შემდეგ ამ მთავრობას გაუგია, რომ კომიტეტისათვის სალდათები სრულიად საჭირო არ ყოფილან, რადგან შეძლება მისცემა სხვები დაეჭირავენბაო. მაშაჲცაღეს სალდათები უ. ს. აბულაძეს. ღარჩა 175 მანეთი კვიტანციების გარეშე, რადგან სალდათებმა ხელი აღ. რ. მოუწერეს კვიტანციებზე. ჩვენმა ს. აბულაძემ მაინც მოახერხა. მიიხმა დიარჩქი ი. ი. დორე სენაძე და მოაწერინა ხელი.

შეველია, უ. ს. აბულაძე ამნაირ კვიტანციებს ჩამოართმევდა პოდრიადნიკებსაც. თამამათ იმიტომაც იძახის: სულ დაიხარჯაო.

II

უ. ს. აბულაძე თავის გასამართლებელ წერილში ამბობს, რომ ტუსაღები საგან არაერთი საჩივარი კომიტეტში არ შემოსულა ცუდი სასმელ-საჭმელის თაობაზე, რასაც ჩაიარაშვილი სწერსო. დასამტკიცებლად ამისა ლაპარაკობს ამ ნაირათ: სატუსალო ციხეში დაიარებთან დირექტორები; მათს რიცხეში პროკურორი და პოლიციმესტერიო. თუ რამე საჩივარი ჰქონდათ არესტანტებს, შეჰველად ამათ მოახსენებდნენო... და რა საჩივარი უნდა მოეხსენებიათ, როდესაც ტუსაღებს ეძლევათ: „ХЛѢБЪ БѢЛЫЙ, СВѢЖІЙ, НЕ-ПРЕСНЫЙ, ХОРОШО ВЫПЕЧЕННЫЙ ИЗЪ ТУЗЕМНОЙ ПШЕНИЧНОЙ 2-го сорта МУКИ...“

ამ წლის სამს იანვრიდან ტუსაღებს ეძლევათ ღდემი, როგორც მკითხველებმა უკვე იცხან, ჩვიდმეტ-ჩვიდმეტი კაპიკი. ღდის ვაი-ვაგლანით პირველის თებერვლიდან ტუსაღებს მოუმატეს ნახევარი გირვანქა პური; მარტის 29 რიცხვიდან-გირვანქის მეოთხედი ლობიო; ოთხის აპრილიდან ხარ-ძროხის თავის ძეღეზი გამოუცვალეს და დაუწინეს მეორე სორტის ხორცი (გირვანქის მეოთხედი). მე ვამბობ ღდის ვაი-ვაგლანით მეთქი, თორემ ტუსაღს იმისთანა ცუდი ხარჯი ექნებოდათ, როგორც თავიდან დაწყებული 1870 წ. ამ წლის პირველს თებერვლამდის ჰქონდათ. დასამტკიცებლად ამისა, მე ვსთხოვ უ. მესტატე იოსელიანს, რემელსაც ჩემი კორრესპონდენციების დაწერას აბრალეზდნენ ზოგიერთები, სინილისის წინაშე სთქვას—განუცხადეს თუ არა ტუსაღებმა უ. პროკურორს და პოლიციმესტერს საჩივარი სასმელ-საჭმელის თაობაზე? სთქვას აგრეთვე—რა მიზეზი იყო, რომ ერთმა ყარაულის უფროსმა სამხედროის, უფროსს

(Воинскому начальнику) რუდგინა „ტუსაღები ბუნტს აპირებენო.“ ძალიან მადლობელი ვიქნები, თუ იმასაც შეგვატყობინებს (რასაკვირველია, ბეჭედით): ტუსაღებმა რამტენჯერ დაუბრუნეს ამ წელში მეპურეს უ. ს. აბულაძას „თეთრი, ახალი, კარგი გამომცხვარი და სხ. პური?“

როცა ამ ცნობებს შეგვატყობინებს უ. მატატე იოსელიანი, მე შეუდგები დამტკიცებას, როგორი პური ეძლევათ წარსულ წლებში ტუსაღებს და როგორი ეძლევათ წელსაც.

III

სატუსალო კომიტეტის დაარსებიდან, ამბობს ს. აბულაძე, ყოველ წლებით ხდება კანონიერი ვაჭრობა და ინიშნება პოდრიადნიკები—რა ფასათ უნდა აძლიონ კომიტეტს ხორავი ტუსაღებისთვის. პოდრიადნიკობას არც მე ვეწევიო და არც კომიტეტი კისრულობსო. მართალი ბრძანდებით, უ. ს. აბულაძე, მართალი. მე თუ ვსთქვი, რომ უ. ს. აბულაძე პოდრიადნიკი ბრძანდება მეთქი, ეს იმიტომ, რომ იძულებული ვიყავი, და რა მაიძულებდა, ამას ეხლავე მოგახსენებ. როცა კანონიერი ვაჭრობა (ჩემებურათ—ფორმალური ვაჭრობა) ინიშნება, ვაჭრობის დროს თქვენ ბევრს ალიან-ჩალიანს ჩადიხართ. ავიღოთ შარშანდელი ვაჭრობა. სატუსალო კომიტეტს ურავდებოდა ერთი მეპურე ფუთ პურს მანეთად და ექვს შაურათ. თქვენ უარზე დადექით, ერთობ ძვირიაო. იმდენი იმეცადინეთ, იმდენი იჯანჯლეთ, რომ სხვა მეპურესთან მოარიგეთ კომიტეტი მანეთად და ათ შაურათ! პური კი იმისთანა უნდა ყოფილიყო, როგორსაც მანეთად და ექვს შაურათ ხსენებული მეპურე იძლეოდა. ავიღოთ ეხლა ლობიო. პოდრიადნიკს აძლებინა უ. ს. აბულაძემ ფუთი ლობიო ორ მანეთად, როდესაც რომ ჭუთაისში ფუთი ლობიო ექვს აბახზე მომეტებულად პოდრიადით არ აიღებოდა. ასი მანეთი კი არა, რატომ ორასი მანეთი საჩუქარი არ გერგებათ, კომიტეტის ინტერესებს ასე გულ-მოდგენით იცავთ. მაშ როგორ უნდა მეთქვა თქვენზე, უ. ს. აბულაძე, პოდრიადნიკების როლს თუ არ თამაშობთ, მაშ რა სახელი დაგარქვა ამ შემთხვევაში?

IV

მხლა ის თქვენი ასი მანეთი, რომელიც საჩუქრათ კი არა, ჯამაგირში მიგიღიათ. მეთოთხმეტე ტომი თავიდან ბოლომდის წავიკითხე. მე არსად შევხდომივარ, რომ კომიტეტის წარმომადგენლების (პრეზიდენტების, ვიცე-პრეზიდენტების, დირექტორების და სეკრეტარების) ჯამაგირზედ რამე ყოფილიყო მოხსენებული გარდა იმისა, რომ იმათ სახელმწიფო სამსახური ეთელებათ, სხვა არაფერი. და თუ 1875 წელს კომიტეტის გარდაწყვეტილებით თვეში ოც-ოცი მანეთი ჯამაგირი გაქვსთ დანიშ-

ნული, მღვდლის ჯამაგირი ხომ უფრო აღრეც იყო გარდაწყვეტილი მოძიებ- ტიანად. რა მიზეზით მოხდა, რომ თქვენ კი მიიღეთ ასი მანეთი ჯამაგირი და სა- ტუსალო ცინის მღვდელი კი რაყეზე დარჩა? თუ ამოიტეტს შეძლება არა ჰქონდა, უფრო უკეთესი არ იქნებოდა, იმ ასი მანეთიდან ნახევარი თქვენ წა- გეღოსთ და ნახევარი მღვდელს? არც მწვადი დაიწვოდა და არც შამფური. თქვენ ხომ უთმისთაც სხვა ჯამაგირი გეძლეოდით და ცხოვრების საშუალება სხვაც ბევრი გქონდათ. საცოდავი! მღვ- ლი ლუკმა-პურის მოსაპოვებლათ აქ- იკით კი დარბოდა. ამ მიზეზით არ მა- და, რომ ერთი ტუსალი უზრუნველათ მოკვდეს მაკრამ თქვენთვის სულ ერ- თია...

მართს კიდეც მოგახსენებთ, და შემ- დგე თავს გაგანებებთ დროებით; კმარა ამდენი ლაპარაკი, „დროების მკითხე- ლებს გული გაუწვრილდება. თქვენ ბრძანებთ „თფილისის მოამბეში“, რომ 1873—1876 წლებში მორჩა ათაა ოთხ- ხასი მანეთი კი არა, არამედ სამი ათას მანეთზე მეტი ეკონომია. მა კიდეც უ- კეთესი! ამ სამი ათას მანეთს მუშაობა ათას ოთხასი მანეთი, რომელიც ზევით დავიმტკიცეთ. იქნება ოთხი ათას მანეთზე ძვირათ მეტი. მსლა შეგვატყუ- ბინეთ სრული ანგარიში, რამდენი თუ- მანი დახარჯეთ ტუსალებისათვის საუფლო დღესასწაულებზე. თქვენ ხომ ბრძანებთ, რომ სამი ათას მანეთიდან რამდენი ე- დაიხარჯას სასმელ-აქვების გაუმჯობე- რებისათვის? აბა ჯერ თქვენ იანგარი- შეთ და მერე მე ვიანგარიშებ ჩემი ან- გარი იქნება აი რა: იმ ოთხი ათას მანეთიდან წყლისათვის რამდენი დაგ ხარ- ჯავს; რამდენი თუმნის მომეტებუ- ლო უფა მიგიტიათ ტუსალებისათვის. ან- გარი უში მოვიხსენიებ სარეცკიდან რამდენი თუმანი შემოაღულა ამოიტეტ- თა ტუსალებისათვის მოსახმარათ საუფ-

ლო დღესასწაულებზე. მოვიხსენებ აგ- რეთვე, შარშან სააღდგომოთ რომ უ- მუთარის გუბერნატორმა მალაფევმა თავის ჯიბიდან ტუსალებს დაახარჯა. ამას ყველას სულ არითმეტიკულათ ვიანგარიშებ.

ჩაიარაშვილი.
მუთისი, 20 ივნის

გუზირაში, სოფელს ხლის-თაში გა- ხსენი სტალიარის ქარხანა. ვაკეთებ ყოველ გვარ კარგ მეველს, იაფ ფასად- სურველ, შეუძლიან მომართოს მღვდ- შილიზე ძალანდაძის სახლში.

სმარაშიონ კალანდაძე

(5--4)

ვისაილოვის ტენიკურ-რკინის გზის სასწავლებლის ჩვენისაგან

„მისაილოვის ტენიკურ-რკინის გზის სასწავლებლის მზრუნველი ჩვენა“ ამით აღსაღებს, რომ ვისაც ამ სასწავლებელში შესვლა ჰქონს, იმათთვის მისაღები ეგზამენები იქნება ამ წლის აგვისტოს 16-დამ ივრე 31-დინ. თხოვნა უნდა შე- იტანონ სასწავლებლის ზედამხედველის სახელობაზე (მორაგერის წყლის-პრა- კტია, სასწავლებლის სახლი). თხოვნების შ-ღება ივლისის 15-დამ დაიწყება და 10 აგვისტოს გათავდება. თხოვნასთან წარმოდგენილი უნდა იქმნეს დაბადების (მეტრიკული) მოწმობა და აგრეთვე მოწმობა ყველის აკრისა.

ვისაც მოსაზადებელ კლასში შესვლა ჰქონს, იმას მოეთხოვება: სამღეთო წერილიდან—უმთავრესი ლოცვები, რუსული ენიდან—თავისუფლად წერა-კითხვა და წაკითხულის თავის სიტყვით თქმა, და არიო მეტიკიდან—პირველი ოთხი მოქმედება.

ვისაც პირველ სამცხალურს კლასში შესვლა, იმას მოეთხოვება: სამღეთო წერილიდან—ძველი აღთქმა, რუსული ენიდან—სინტაქსისი და ეტიმოლოგია, არითმეტიკიდან—პრაპორციებამდინ, გეოგრაფიიდან—პირველი წლის კურსი (სიმონოვის სახელმძღვანელოდან) და რუსეთის ისტორიიდან—რომანოვის სასახლემდინ. მოსამზადებელ კლასში მიიღებიან ყმაწვილები 13 წლიდან 16 წლამდინ; სპეციალურს კლასში კი 14 წლიდან 18-მდინ. სასწავლო ფასი წელიწადში—ერთი თუმანა. სასწავლებლების შევიდებიან თვეში 4 მანეთად და 50 კაპ. აქვე (3—1)

რ.კ. გზა.	დღი. საღამ.	II კ.	III კ.	თელავრაში	მან. კაპ.	მაზანდა	მან. კაპ.	თფილისის სამაზრნალო
თფილისი	9 21	5 18	3 კაპ. 8 კაპ.	მ.ცი სიტყვა თფილისიდან		თფილისი 22 ივნ-სს.		მრევნ. ს.შ. დანჯე
მცხეთა	10 11	6 27	85 44	პაგასიის აქეთა მზრის ყველა		შვე. თფ. ბანჯისა ფუთ.	2 20	სახლებში.
ბორი	11 58	9 43	3 1 53	ქალაქებში	50	შვე. წითელი	1 55	მეთაფოფებს მიიღებენ ყოველ
ხ.შური	1 29	11 57	4 73 2 42	როსტოვს, მდესას, მ.კოვს.	2	შვე. ფუთი	1 35	დღე დილის 9 საათიდან 1-დინ
სურამი	1 44		4 90 2 61	პეტერბურგს, შარშავ	2	ბაგა მრევნისა, ფუთი.	7 30	მ.რ.შ.ა.ბ.ა.ს. პერმიშვი და
შვირილა	5 49		7 21 3 69	მსმალეში, შვეიცარიაში	3	პაგერისა, ფ.თ.	8 50	პარ. ლევიან—შინიგ. ავთ. მ.იუჩი-
რ.ონი	6 57		8 44 4 31	იტალიაში და საფრანგეთში	3 50	ბა.ენტ.ლი.ბაბა ფუთი.	10 70	რიანც—ქალის ექიმი და ს.შე-
სამტრედია	7 51		9 66 4 93	ინგლისში	3 75	მატყელი თუშური ფუთი.	8	ლოსნოს ოპერ-ცეში.
ახალ-სენაკი	8 43		10 71 5 47	ზოგად		თრაქამსა ფუთი	4	ბ.ა.შ.ა.ბ.ა.ს. პერმიშვი — ში-
ფოთი	9 50		12 24 6 26	ა) თფილისიდან: სამზღვარ-გა- რეთ, მუთისს, რუსეთს—ფშელ დღე გვირს გვრდა ზუგდ. ორშ. და ხუთშ. მ.შური.—მარასკ. და ორშ. პა- ხეთს—საშ. და შაბ. ბ) მუთაი- იდან: მ.ფ.ლ.სისა და შოთისკენ— ყოველ დღე კვრას გარდა. მ.შური- გეთს—ორშ. და პარასკ.		მარაგუმ ნუზური სტ.	2 10	ნაგ. პ. ბახუთო—საბებიო და
ფოთი	9 3					ქონი ფუთი	5 80	ბავშვ ს. პეტროვი—თვალის.
ახალ-სენაკი	10 14		1 53 78			მონის-სანთელი ფუთი.	7 60	მ.თ.ხ.ა.ბ.ა.ს. პერმიშვი შა-
სამტრედია	11 5		2 61 1 33			სტეპარინის სანთელი ფ.	12 40	ნაგანი ავთიყოფობის.
რიონი	12 13		3 84 1 97			ხორცო ძოხისა. ლიტრა	72	ხუთშაბათს: პერმიშვი — ში-
შვირილა	1 18	დამე. 5 3	2 56			—ცხვრისა, ლ.ტრა	90	ნაგ. მ.იუჩიარანი — სიფილიტიკურ
სურამი	5 12	1 10 7 34	3 74			სპირტი ვე.რო	4 50	და საშარდე ორგანების.
ხ.შური	5 39	1 37 7 51	3 84			შაქარ. ბროც. ფუთ.	7 10	პარ. ს.კ.ე.ვ.ს. პერმიშვი — ში-
ბორი	7 5	4 8 9 24	4 73			—ფხნილო ფუთი	5 75	ნაგ. პ. ბახუთო — საბებიო, ქა-
მცხეთა	8 50	6 59 11 39	5 82			შავა რგვალი გრვ.	65	ლისა და ბავშვების.
თფილისი	9 31	7 6 12 24	6 26			შეთი ქუნჯუთისა ფუთი.	11 80	შაბათს: პერმიშვი შინაგ. და
						მ.ა.ბ.ქ. საშუა. ფუ.	6 50	პეტროვი თვალისა.